

2011-12-30
Dnr 43-2011:2170

Gävle kommun
Rektorn vid Stigslunds skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Stigslunds skola
i Gävle

Tillsyn av Stigslunds skola

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle under hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Stigslunds skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 29 november 2011 och den 1 december 2011.

Rektorn för Stigslunds skola är också ansvarig för Strömsbro skola och Åbyggeby skola samt för grundsärskolan och gymnasiesärskolan i Tallbo särskola. Ett så omfattande ansvarsområde, med flera skolor och många verksamheter ställer höga krav på rektors ledarskap. Det pedagogiska ledarskapet och dagliga ansvaret för verksamheten är till flera delar delegerat från rektorn till de biträdande rektorerna i skolan.

Skolinspektionen konstaterar att alla elever vid Stigslunds skola inte ges möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen. Kunskapsresultaten är alltför låga. Tillsynen visar att det finns områden som skolan behöver arbeta med för att förbättra elevernas måluppfyllelse.

Av dokument samt samtal och intervjuer med skolledning och lärare framgår att skolan identifierat utvecklingsområden när det gäller kunskapsresultaten, såsom exempelvis skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. Skolan arbetar också målmedvetet för att ge särskilt stöd till de elever som behöver det. Det finns tillgång till kompensatoriska hjälpmedel och de flesta lärare anpassar undervisningen till elever som har svårt att uppnå kunskapskraven. Dock sker inte detta alltid och inte hos alla lärare. Mot bakgrund av att det genomsnittliga meritvärdet är lågt i Stigslunds skola är det särskilt viktigt att undervisningen i högre grad anpassas så att alla elever ges stimulans och utmaningar i sitt lärande. Idag får inte de elever som lätt når kraven tillräcklig ledning att gå vidare i sin kunskapsutveckling. Eleverna behöver också i högre grad göras delaktiga i planeringen av undervisningen. När det gäller särskilt stöd behöver åtgärdsprogrammen utvecklas så att de uppfyller författningarnas krav. Även arbetet för att stödja elever med omfattande frånvaro behöver förbättras vid Stigslunds skola.

Även om rektorn har god kännedom om verksamheten visar tillsynen att det finns brister i skolans inre organisation då ledningsstrukturen inte upplevs som tydlig för dem som arbetar i Stigslunds skola. Rektorn har själv det operativa ansvaret för två arbetslag, ett ansvar som för övriga arbetslag i skolan är delegerat till de biträdande rektorerna. Detta, liksom att innehållet i delegationsordningen inte är känt av all personal i skolan, innebär att det finns en osäkerhet kring vem som ska fatta vilka beslut. Fram till årsskiftet 2010/2011 utgjorde Stigslunds skola två separata skolor med olika rektorer, Stigslunds skola (årskurs 7-9) och Solgläntan (årskurs F-6). Denna uppdelning är fortfarande märkbar i verksamheten vilket bland annat tar sig uttryck i att olika regler gäller för de yngre och äldre eleverna.

Ett strukturerat arbete för att komma tillrätta med brister i arbetsron i Stigslunds skola har gett resultat. De flesta elever Skolinspektionen talat med beskriver att det är betydligt lugnare i skolan nu än tidigare. Detta bekräftas även av skolledning och lärare. Däremot förekommer fortfarande kränkningar och brister i studieron på vissa håll. Vissa av de yngre eleverna i skolan uppger också att de är rädda för eleverna i de högre årskurserna. Skolan behöver därför intensifiera sitt arbete för att skapa en trygg miljö för alla elever.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Stigslunds skola i Gävle måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den **30 mars 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet (Lgr 11 avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/ Lpo 94 avsnitt 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar).

- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang (Lgr 11 avsnitt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer/Lpo 94 avsnitt 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).

- Se till att alla lärare anpassar undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, samt avsnitt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer/Lpo 94 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning och 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer)

- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § andra meningen skollagen).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll (1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § skollagen samt Lgr 11 avsnitt 1

Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, avsnitt 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar / Lpo 94 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, avsnitt 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och avsnitt 2.8 Rektors ansvar).

Trygghet och studiero

Skolmiljön vid skolan präglas inte av trygghet och studiero

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att ordningsregler finns, att dessa utarbetats under medverkan av eleverna och följs upp i skolan (5 kap. 5 § skollagen).
- Se till att rektorn och lärare vidtar de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero (5 kap. 3, 6 §§ skollagen samt Lgr 11 avsnitt 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande/ Lpo 94 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen och 7 kap. 2, 9 §§ grundskoleförordningen (1994:1194)).

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Skolans inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att det blir tydligt i vilka fall och till vem rektorn har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter (2 kap. 10 § skollagen).

Personalkompetens

Personal vid skolan saknar utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva och att endast lärare som uppfyller skollagens kriterier är anställda utan tidsbegränsning (2 kap. 3-5 §§ 1985 års skollag och 33§ lagen om införande av skollagen)

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Se till att skolan arbetar aktivt för att få eleven till skolan vid omfattande frånvaro (7 kap. 22 § skollagen)

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningarna ska **Ni senast den 30 mars 2012** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Åtgärdsprogrammen anger inte vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har även konstaterats en brist för vilken Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen. När det gäller skriftlig

2011-12-30

6 (24)

Dnr 43-2011:2170

bedömning av en elevs kunskapsutveckling när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne avstår Skolinspektionen från ingripande. Detta eftersom betygssättning i skolan i övrigt bedöms ske i enlighet med författningarna och vissa av de skriftliga bedömningarna motsvarar författningarnas krav.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Stigslunds skolas egna uppgifter visar att 84 procent av eleverna i årskurs 3 bedömdes nå målen i svenska år 2011. En lika hög andel, 84 procent bedömdes nå målen i matematik. Skolverkets uppföljningsstatistik över resultaten i de nationella ämnesproven år 2011 visar att mellan 94 och 100 procent av eleverna bedömdes uppnå kravnivån på de olika delproven i svenska. Genomgående är resultatet bättre än genomsnittligt för rikets elever i årskurs 3. I de nationella ämnesproven i matematik för årskurs 3 bedömdes samtliga elever uppnå kravnivåerna i tre av de sju delproven. I det delprov som behandlar kunskaper i beräkning av area och volym bedömdes dock endast 69 procent av eleverna uppnå kunskapskraven.

Enligt Stigslundsskolans egna uppgifter nådde endast 77 procent av eleverna i årskurs 5 målen i svenska och engelska år 2011. En något högre andel, 85 procent, bedömdes uppnå målen i matematik. Även i de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena, liksom i hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och teknik var det flera elever som bedömdes inte uppnå målen. I bild och slöjd var måluppfyllelsen däremot fullständig bland eleverna. Skolans uppgifter visar vidare att det finns stora skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. Särskilt anmärkningsvärt är att endast drygt hälften, 58 procent, av pojkarna bedömdes uppnå målen i svenska, jämfört med 93 procent av flickorna. Även i andra ämnen är skillnaden mellan könen stor.

De bristande kunskapsresultaten i svenska bekräftas av nationell statistik som visar resultaten i de nationella ämnesproven i årskurs 5 från år 2010. Lägst andel elever, 85 procent, bedömdes uppnå kravnivåerna i delprovet läsa och förstå litterär text. Även den nationella statistiken visar att det finns skillnader i resultat mellan flickor och pojkar i skolan och att dessa skillnader är större än de genomsnittliga skillnaderna mellan könen i riket. På nästan samtliga delprov har en högre andel flickor i Stigslunds skola bedömts uppnå kravnivåerna än genomsnittligt för flickorna i riket. Pojkarna däremot har, särskilt gällande läsförståelse i svenska, en lägre måluppfyllelse än genomsnittligt i riket. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av skolans kvalitetsredovisning framgår att skolan uppmärksammat dessa skillnader och på olika sätt försöker finna strategier för att förbättra pojkarnas resultat så att differensen mellan könen

minskar. Resultaten indikerar sammantaget att måluppfyllelsen i årskurs 5 behöver förbättras, framförallt i svenska och engelska.

Beträffande kunskapsresultaten i årskurs 9 visar Skolverkets uppföljningsstatistik att 70 procent av eleverna nådde målen i samtliga ämnen i Stigslunds skola år 2011. Andelen är tydligt lägre än rikets genomsnitt på 77 procent. Samtidigt innebär detta en viss förbättring jämfört med föregående år då endast 63 procent lämnade skolan med fullständiga betyg. När det gäller elevernas betyg visar Skolverkets uppföljningsstatistik att en successiv försämring skett på Stigslunds skola under de senaste fyra åren. År 2011 var det genomsnittliga meritvärdet 199. Detta är betydligt lägre än det genomsnittliga meritvärdet i riket som helhet som var 211 samma år. Av de elever som lämnade Stigslunds grundskola 2011 var 88 procent behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, vilket ligger i nivå med genomsnittet i riket. Däremot var endast 77 procent av eleverna behöriga till naturvetenskapligt och tekniskt program, vilket sammanhänger med att en hög andel av eleverna i skolan bedömts ej nå målen i ämnena biologi, fysik och kemi. Särskilt anmärkningsvärt är att nästan en femtedel, 18 procent, av flickorna i årskurs 9 inte nådde målen i fysik år 2011, trots att flickorna i övrigt har tydligt högre meritvärde än pojkarna i skolan. Bäst resultat har skolans elever i ämnena hem- och konsumentkunskap, slöjd och svenska, där endast enstaka elever inte bedömts uppnå målen.

För de nationella ämnesproven i årskurs 9 finns resultat för 2010 som visar att 91 procent av eleverna uppnådde kravnivåerna i svenska och 95 procent i engelska. I matematik var det däremot 18 procent av eleverna som inte uppnådde kravnivåerna på de nationella ämnesproven. Vad beträffar relationen mellan betyg på nationella ämnesprov och slutbetyg visar statistiken att 29 procent av eleverna fick högre slutbetyg jämfört med provbetyget i matematik. Detta kan jämföras med totalt i riket där 26 procent av eleverna fick högre betyg än vad de nationella ämnesproven i matematik visade.

Skolinspektionen konstaterar att alla elever i Stigslunds skola inte ges möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detta gäller särskilt svenska och engelska i årskurs 5 samt matematik och de naturorienterade ämnena i årskurs 9. Det är angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att eleverna ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling så att det genomsnittliga meritvärdet kan öka. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal

områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Resultat av värdegrundsarbetet

Skolledningen och personalen i Stigslunds skola har lagt ner mycket arbete det senaste året för att öka tryggheten och förbättra klimatet i skolan. Bland annat har samtliga klasser fått egna klassrum och varje elev en egen plats. Vid intervjuer med såväl elever, skolledning som lärare framkommer att framförallt årskurserna 7-9 tidigare präglats av bristande arbetsro, men att detta nu blivit bättre. Observationer i samband med tillsynen bekräftar bilden av att studiero råder i de flesta klassrum. Dock framkommer vid intervjuer med elever, lärare och elevhälsa att kränkningar fortfarande förekommer i skolan. De yngre eleverna beskriver att vissa elever fortsätter vara elaka trots att de vuxna reagerat och sagt till. Vidare beskriver flera av de yngre eleverna att de är rädda för de äldre eleverna och vissa lärare i skolan. Lärarna bekräftar detta och berättar att eleverna får ta med sig en kamrat om de till exempel ska besöka skolsköterskan som har sitt rum i det hus där de äldre eleverna går.

Av de elever som besvarat den enkät som Skolinspektionen genomfört våren 2011 med elever i årskurs 9 anger totalt 66 procent att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra att "I min skola kan eleverna vara elaka mot varandra utan att de vuxna reagerar". Hälften av eleverna tycker att det stämmer ganska dåligt eller stämmer inte alls att "I min skola bryr sig elever och lärare om varandra". Vidare anger 12 procent av eleverna att det stämmer helt och hållet att "Jag är ibland rädd när jag är i skolan". I skolans egen kartläggning, som återges i planen mot kränkande behandling, samt av samtal med elever och personal framgår att det förekommit främlingsfientlighet i Stigslundsskolan. Rektorn och personal uppger att skolan arbetat aktivt för att motverka och stoppa detta, liksom andra former av kränkande behandling och diskriminering. De åtgärder som vidtagits liksom det förebyggande arbetet är dokumenterat i skolans plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att skolan, trots ett medvetet värdegrundsarbete på senare tid, behöver vidta ytterligare åtgärder för att tillförsäkra eleverna en trygg skolmiljö.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Av läroplanen för grundskolan framgår att undervisningen i olika ämnesområden ska samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Lärarna ska också samverka med varandra i arbetet för att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.

Av intervjuer och samtal med lärarna i Stigslunds skola framkommer att de planerar huvuddelen av sin undervisning på egen hand och att det sällan sker ämnesövergripande samarbeten, utom i de fall då en lärare undervisar samma elevgrupp i flera ämnen. Detta gäller särskilt i grundskolans årskurser 7-9. Lärarna uttrycker att de vill öka samverkan över ämnesgränserna och gemensamt planera större temaområden, men att de sällan har tid och möjlighet att planera tillsammans. Den enkät som Skolinspektionen genomfört med lärarna inför tillsynen bekräftar denna bild. Av de lärare som besvarat enkäten tycker 55 procent att det stämmer ganska dåligt att "I den här skolan är det vanligt med ämnesövergripande arbeten". Även eleverna uttrycker vid intervjuer att de sällan ges möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

Det finns även vissa brister vad gäller samverkan mellan lärare i olika årskurser. Stigslundsskolan var uppdelad i två olika skolor fram till årsskiftet 2010/2011, Stigslunds skola (åk 7-9) och Solgläntan (åk F-6). Intervjuer och samtal med såväl skolledning, lärare och elever visar att denna uppdelning fortfarande är tydlig och att lärarna i de olika skolbyggnaderna sällan träffas. Dock uttrycker såväl vissa lärare som rektorn att de olika arbetslagen närmast sig varandra och att samverkan ökat framförallt när det gäller elever i behov av särskilt stöd. Även mellan vissa lärare exempelvis i musik och idrott och hälsa sker ett aktivt samarbete i ett F-9 perspektiv.

Enligt skollagen ska lärarna anpassa undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. I detta ingår att lärarna ska ge de elever som lätt når kunskapskraven ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Tillsynen visar att alla lärare i Stigslunds skola inte anpassar undervisningen till alla elevers behov, så att de stimuleras att utvecklas efter sin förmåga. Särskilt brister arbetet med att ge utmaningar till de elever i de högre årskurserna som lätt når kunskapskraven. Vid intervjuer och samtal med elever framkommer att alla elever i en undervisningsgrupp oftast gör samma saker under lektionerna. Flera elever i framförallt årskurserna 7-9 beskriver att de sällan ges stimulans och ledning att gå vidare om de tycker att skolarbetet är enkelt. Istället får de vänta in klasskamraterna, läsa en bok på egen hand eller arbeta med något annat ämne om de blivit klara med en skoluppgift. Hälften av de elever i årskurs 9 som besvarat Skolinspektionens enkät våren 2011 tycker att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet att "skolarbetet är för lätt för mig". Totalt 70 procent tycker att det stämmer ganska dåligt eller stämmer inte alls att "skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer".

Lärarna i skolan bekräftar vid intervjuer att undervisningen inte alltid anpassas efter elevernas behov och att det kan vara svårt att ge eleverna utmaningar. Såväl lärarna för de yngre som för de äldre eleverna beskriver att de försöker individanpassa undervisningen, men att de främst anstränger sig för att stötta de elever som behöver extra hjälp. De elever som lätt uppnår kunskapskraven får, enligt lärarna, i bästa fall en ny arbetsuppgift och en snabb instruktion. Även rektorn beskriver arbetet för att möta varje elev utifrån hans eller hennes förutsättningar som ett utvecklingsområde för skolan.

Vid de lektionsbesök som genomfördes under tillsynen såg inspektörerna få exempel på individanpassning. Istället arbetade eleverna med samma arbetsuppgifter på ungefär samma sätt under de flesta lektioner. Det förekom dock att vissa elever hade kompensatoriska hjälpmedel i form av exempelvis datorer eller anpassat läromedel.

Sammanfattningsvis framgår av tillsynen att utbildningen inte är systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser. Lärarna ger inte heller alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningskraven och Gävle kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen samt Lgr 11 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, avsnitt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer och avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag avsnitt 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer och avsnitt 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen

Motivering:

Elever ska enligt skollagen ges inflytande över utbildningen. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Eleverna ska enligt läroplanen fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Av dokument och intervjuer med rektorn och biträdande rektorer framgår att elevinflytande och delaktighet är ett prioriterat område i Stigslunds skola. Intervjuer med elever och personal visar att eleverna har ett reellt inflytande inom vissa områden. Elevrådet är aktivt och eleverna upplever att deras åsikter i frågor som gäller skolans övergripande arbete ses som viktiga av lärare och skolledning. Dock framkommer att elevernas möjlighet till inflytande över undervisningens planering, arbetssätt och innehåll varierar mellan olika ämnen och lärare. Det finns goda exempel på att lärare och elever tillsammans planerar undervisningen, men detta sker inte regelbundet och inte i samtliga ämnen. I den enkät som Skolinspektionen våren 2011 genomförde med eleverna i årskurs 5 tycker 80 procent av eleverna som svarat att det stämmer ganska bra eller stämmer helt och hållet att "det är bara lärarna som bestämmer hur vi ska arbeta på lektionerna". Motsvarande andel av eleverna i årskurs 9 är 69 procent. Både lärare och skolledning uttrycker vid intervjuer att arbetet med att involvera eleverna i planering av undervisningen behöver förbättras på skolan.

I Stigslunds skola ges inte eleverna möjligheter till ett aktivt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § skollagen samt Lgr 11 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, avsnitt 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar /Lpo 94 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter avsnitt 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektors ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolmiljön vid skolan präglas inte av trygghet och studiero

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vid varje skola ska det finnas ordningsregler som upprättats i samråd med eleverna och som regelbundet följs upp i verksamheten.

I samtal och intervjuer med rektorn och lärare i Stigslunds skola framkommer att personalen under det senaste året arbetat målmedvetet för att öka trivseln och skapa arbetsro och lugn i skolan. Dock visar intervjuer med elever, lärare och elevhälsa att det förekommer kränkningar i Stigslunds skola och att det fortfarande finns brister i studieron under vissa lektioner. Av eleverna i årskurs 9 som besvarade Skolinspektionens enkät våren 2011 angav hela 59 procent att det stämmer ganska bra eller helt och hållet att "Jag har svårt att jobba i klassrummet för att andra elever stör". Även om elever och lärare beskriver att det blivit bättre sedan enkäten genomfördes uttrycker eleverna att det fortfarande händer att de blir störda under lektionerna och att det finns vissa lärare som inte säger till de elever som stör undervisningen.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av Stigslunds skolas ordningsregler. Det finns två olika ordningsregler, ett dokument som riktas till eleverna i Solgläntan (F-6) och ett som riktas till eleverna i årskurserna 7-9. Vid intervjuer med elever och lärare framkommer att reglerna för de äldre eleverna inte är fullt implementerade. Flera elever som Skolinspektionen talat med under till-

synen känner sig osäkra på exakt vilka ordningsregler det är som gäller för dem. Eleverna berättar vidare att de ofta bryter mot vissa regler utan att de vuxna reagerar. Detta bekräftades också av inspektörernas observationer i samband med tillsynen. Av de elever i årskurs 5 som besvarade Skolinspektionens enkät våren 2011 angav 48 procent att det stämmer ganska bra att "I min skola följer inte eleverna de trivsel- och ordningsregler som finns".

I den enkät som gjorts med lärarna inför tillsynen svarade 64 procent av de lärare som besvarat enkäten att det stämmer ganska bra att "eleverna i vår skola följer inte trivsel- och ordningsreglerna". Vid intervjuer med lärarna som arbetar i de lägre årskurserna framkommer att lärarna tycker det är besvärligt att alla elever i skolan inte har samma ordningsregler och att reglerna inte alltid efterföljs av eleverna i de högre årskurserna. Det är till exempel svårt att motivera för de yngre eleverna varför de inte får ha ytterkläder och mössor i matsalen när de äldre har ytterkläder på sig. Lärarna uttrycker att de önskar att samma regler ska gälla för alla i skolans gemensamma lokaler.

Tillsynen av Stigslunds skola visar att skolmiljön inte präglas av trygghet och studiero. Det finns också brister gällande ordningsreglerna i skolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning:

5 kap. 3, 5-6 §§ skollagen samt Lgr 11 avsnitt 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande/ Lpo 94 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen och grundskoleförordningen ska en skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Den skriftliga bedömningen ska beskriva elevens studieutveckling och innehålla information om vilka mål eleven har uppnått under grundskoletiden.

Bedömningen kan också innehålla en redovisning av vilka stödåtgärder som satts in.

I Stigslunds skola får eleven en skriftlig bedömning i de fall eleven inte har uppnått målen i ett ämne. Flertalet av de skriftliga bedömningar som Skolinspektionen tagit del av uppfyller författningarnas krav. Några enstaka skriftliga bedömningar innehåller dock inte en beskrivning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven i ämnet. Istället ges en redovisning av vilken anpassning som skett av undervisningen för den aktuella eleven.

Enligt skollagen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen från Stigslunds skola och kan konstatera att dessa varierar mycket i kvalitet. Vissa av de skriftliga omdömena uppfyller inte kraven på beskrivning av elevens utveckling i förhållande till kunskapskraven. Istället redogörs främst för vad eleverna har gjort i det aktuella ämnet. Eleverna ges också ett samlat omdöme i de samhällsorienterande ämnena i årskurs 7-9 i stället för omdömen i respektive ämne som eleverna får undervisning i. Vissa av de skriftliga omdömena innehåller dessutom beskrivningar av icke betygsgrundande aspekter såsom inställning till ämnet och engagemang.

Sammanfattningsvis framgår av tillsynen att eleven och elevens vårdnadshavare inte informeras om elevens kunskapsmässiga utveckling på det sätt som föreskrivs i författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att avhjälpa bristen. När det gäller skriftliga bedömningar avstår Skolinspektionen från ingripande i denna del. Detta eftersom flera av de skriftliga bedömningarna motsvarar författningarnas krav och betygssättning i övrigt bedöms ske i enlighet med författningarna.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen och 7 kap. 2, 9 §§ grundskoleförordningen (1994:1194)

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning:

Skolans inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Motivering:

Enligt skollagen ska rektorn besluta om sin skolas inre organisation och i övrigt fatta de beslut som följer av författningarna. Rektorn kan överlåta vissa ledningsuppgifter på biträdande rektorn, eller annan person som har tillräcklig kompetens och erfarenhet.

Rektorn för Stigslunds skola är också rektor för flera andra skolor. I skolan finns två biträdande rektorer vilka också har delade tjänster, med ansvarsområden inom andra skolor. Organisationen är ny sedan årsskiftet 2010/2011. Av intervjuer med skolledningen framgår att en av de biträdande rektorerna har det dagliga ansvaret för elever och personal i två av de tre arbetslagen i årskurserna 7-9. Den andre biträdande rektorn bär ansvaret för det löpande skolledningsarbetet i förskoleklassen samt årskurserna 1-3. Rektorn själv har det operativa ansvaret för motsvarande i årskurserna 4-6 samt för ett av arbetslagen i årskurserna 7-9. Rektorn har dessutom det övergripande ansvaret för hela skolan. Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av en delegationsordning som redovisar vem som fattar beslut i olika frågor. Till exempel är det till de biträdande rektorerna delegerat att besluta om skolans inre organisation, besluta om åtgärdsprogram liksom att utreda kränkande behandling och upprätta ordningsregler.

Lärare och elevhälsopersonal uttrycker vid intervjuer att de tycker ledningsorganisationen är otydlig och att de inte är säkra på vilka beslut som ska fattas av rektorn och vilka som ska fattas av de biträdande rektorerna. Lärarna uttrycker vidare att de inte heller har kännedom om den nya delegationsordningen.

Vidare visar delegationsordningen att rektorn delegerat rätten att besluta om ledighet för elev upp till 10 dagar samt rätten att "utfärda terminsbetyg" till lärarna. Att delegera till gruppen lärare är otydligt eftersom det av delegationsordningen inte framgår vilken lärare som ska fatta besluten.

Av utredningen framgår att skolans inre organisation samt ledningsstruktur inte överensstämmer med författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 10 § skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

Personalen vid skolan saknar utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Av 1985 års skollag framgår att kommuner är skyldiga att använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Enligt lagen om införande av skollagen ska 1985 års skollag tillämpas gällande lärare som enligt den nya skollagen saknar utbildning för att undervisa i skolan och som har anställts före den 1 juli 2011.

I Stigslunds skola arbetar lärare som är anställda före den 1 juli 2011. Skolan har inkommit med en lista över den personal som undervisar i skolan där det framgår vilken utbildning lärarna har. Av denna lista och vid intervjuer med lärare och skolledning framkommer att det finns tillsvidareanställda lärare i skolan som saknar pedagogisk högskoleexamen. Det framkommer också att det finns lärare i skolan som huvudsakligen undervisar i årskurserna 7-9 men som har utbildning bara för de lägre årskurserna.

Av tillsynen framkommer att personal vid skolan saknar utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning:

2 kap. 3-5 §§ 1985 års skollag och 33§ lagen om införande av skollagen

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning:

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att eleverna fullgör sin skolgång. Skolan ska ha rutiner för bevakning av skolplikten och närvarokontroll samt se till

att vårdnadshavare kontaktas vid ogiltig frånvaro. Vid omfattande frånvaro ska skolan arbeta aktivt för att få eleven till skolan.

Stigslundsskolan har ett digitalt system för rapportering av närvaro, "Skola 24", där vårdnadshavare kan ta del av detaljer kring sitt barns frånvaro i skolan. Vid intervjuer med skolledning, lärare och elevhälsa visar att detta system kompletteras med att skolan kontaktar hemmet samma dag om en elev är oanmält frånvarande. Av intervjuer med skolledning och elevhälsa framkommer att det i skolan finns elever med långvarig omfattande frånvaro som nästan aldrig deltar i undervisningen. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation som visar att elever varit frånvarande under i stort sett hela terminen.

Dokumentation som Skolinspektionen tagit del av, liksom intervjuer med skolledning och elevhälsopersonal, visar att de åtgärder som vidtagits för att få elever att fullgöra sin skolplikt inte kan bedömas som tillräckliga. Exempelvis har skolan, först efter flera månaders frånvaro från skolan diskuterat undervisning i hemmet. Någon sådan undervisning hade vid tillfället för tillsynen inte genomförts.

Tillsynen visar att huvudmannen inte tillser att eleverna fullgör sin skolgång. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 8 § och 7 kap. 22 § skollagen

Anmärkning:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen anger inte vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering:

Enligt skollagen ska åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram från Stigslunds skola. I åtgärdsprogrammen anges vilka åtgärder som ska vidtas med en tydlig ansvarsfördelning. Dock innehåller åtgärdsprogrammen inte alltid en tydlig beskrivning av elevens behov och inte heller uppgifter om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vid intervju med rektorn framkommer att skolan håller på att se över arbetet med åtgärdsprogrammen och att utbildningsinsatser för personalen genomförts i skolan.

Mot bakgrund av att åtgärdsprogrammen till stora delar uppfyller författningarnas krav och att ett arbete för att utveckla åtgärdsprogrammen pågår i skolan, bedöms bristen som en mindre allvarlig överträdelse. Gävle kommun tilldelas därför en anmärkning.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Stigslunds skola

Stigslunds skola ligger belägen i den nordöstra delen av Gävle tätort. Skolan omfattar förskoleklass samt grundskolans årskurs 1-9 och har totalt 450 elever. I skolan finns också en särskild undervisningsgrupp med elever i åk 8 och 9. Fram till och med årsskiftet 2010/2011 utgjorde förskoleklassen och grundskolans 1-6 en egen skola, Solgläntan. Sammanslagningen till en skola skedde i samband med en omorganisation av samtliga rektorsområden i Gävle kommun. Idag är rektorn för Stigslunds skola också rektor för Strömsbro skola, Tallbo särskola och Åbyggeby skola. Skolans två biträdande rektorer har också ansvar för Åbyggeby skola respektive Tallbo särskola. Skolans lärare är indelade i fem olika arbetslag. Rektorn, biträdande rektorer samt utvecklingsledare från de från de olika arbetslagen utgör skolans utvecklingsgrupp.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Jonas Jansson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Frida Eek
Utredare

Skolinspektionen

2011-12-30

21 (24)

Dnr 43-2011:2170

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).